

Handreiking verantwoording Nationaal Programma Onderwijs

Deze handreiking legt je uit op welke manier de NPO-middelen kunnen worden verantwoord in het jaarverslag en XBRL. Ook krijg je suggesties voor de inrichting van de administratie.

Eind augustus publiceerde het ministerie van OCW de [regeling](#) bijzondere en aanvullende bekostiging Nationaal Programma Onderwijs 2021-2022 (NPO). Daaruit blijkt dat de NPO-bekostiging wordt aangemerkt als normale lumpsumbekostiging (normatieve rijksbijdrage). De verantwoording vindt dus plaats op grond van de reguliere verslaggevingsregels die gelden voor de lumpsumbekostiging. Dit betekent kort en goed dat er géén sprake is van een specifieke (accountants)controle op het toerekenen van kosten aan deze extra bekostiging. En dat er géén sprake zal zijn van een terugvordering van niet bestede NPO-middelen.

Wel moeten schoolorganisaties zich [verantwoorden](#) over de besteding van deze middelen in het bestuursverslag en via XBRL. Maar het is sowieso van belang de NPO-middelen te kunnen volgen, omdat je zicht wilt hebben op en het gesprek wilt kunnen aangaan over bijvoorbeeld nog niet bestede NPO-middelen. Deze handreiking gaat in op de wijze van verantwoorden in het jaarverslag en XBRL. Ook krijg je suggesties voor de inrichting van de administratie.

1. Verantwoording in het jaarverslag en in XBRL

Er wordt van het schoolbestuur verwacht dat zij jaarlijks via het jaarverslag verantwoording aflegt over de uitvoering en resultaten van het schoolprogramma en de besteding van de middelen. Het bestuur verantwoordt zich gedurende de looptijd van het NPO in het jaarverslag over de gemaakte keuzes van de inzet van de middelen. Hiervoor zal het NPO worden aangemerkt als een 'maatschappelijk thema', waarover een schoolbestuur zich (op bestuursniveau) nader moet verantwoorden in het bestuursverslag. Het maatschappelijk thema 'Corona' wordt zo per 2021 vervangen voor 'Nationaal Programma Onderwijs'. Daarbij moeten schoolbesturen in dit kader gegevens aanleveren via XBRL.

Bestuursverslag

In het eerste jaar, verslagjaar 2021, moeten schoolbesturen in het bestuursverslag op hoofdlijnen en op bestuursniveau verantwoording afleggen over:

- De totstandkoming van de schoolprogramma's:
  - Is er voor alle scholen een schoolscan uitgevoerd?
  - Welke soorten interventies zijn gekozen?
  - Hoe zijn personeel en ouders hierbij betrokken?
  - Hebben alle MR-en hiermee ingestemd?
  - Zijn er ook middelen uit het NPO bovenschools ingezet? Dan moet apart worden toegelicht welke soorten (bovenschoolse) interventies zijn gekozen en of de GMR daarmee heeft ingestemd
- Welke eerste resultaten gemeld kunnen worden die behaald zijn met het schoolprogramma / de inzet van NPO-middelen. Dit zal beperkt zijn voor de verantwoording over 2021, omdat het jaarverslag over alleen de laatste 5 maanden van 2021 gaat.
- Inzet personeel niet in loondienst (PNIL) in het kader van NPO:

- Hoeveel procent van de NPO-middelen (binnen het totale bestuur) is uitgeven aan de inhuur van personeel niet in loondienst?
- Een toelichting waarom er gekozen is voor personeel niet in loondienst.

In het bestuursverslag hoeft een schoolbestuur overigens niet op elke afzonderlijk school in te gaan. Het gaat hierbij volgens OCW op de website www.nponderwijs.nl om "de grote lijnen en globale processen in het programma". In XBRL moet wel op schoolniveau (BRIN) informatie worden aangeleverd. Deze informatie kan uiteraard wel helpend zijn bij de verantwoording van het algemene beeld van het schoolbestuur in de verantwoording via het bestuursverslag.

XBRL

Over verslagjaar 2021 zal extra informatie aangeleverd moeten worden via XBRL over de inzet van de NPO-middelen. Het gaat hier om beleidsinformatie naast het jaarverslag.

Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen een gegevenslevering op bestuursniveau en op BRIN-niveau.

Bestuursniveau

- Hoeveel procent van de NPO-middelen (binnen het totale bestuur) is uitgeven aan de inhuur van personeel niet in loondienst?
- Heeft de GMR ingestemd met het voorstel voor de besteding van de **bovenschoolse** middelen (JA/NEE)?
- Welke middelen zijn **bovenschools** ingezet voor welke soort interventie? Daarbij zullen middelen moeten worden toegewezen aan de volgende categorieën, die je ook terugvindt op de menukaart.

<u>Interventies</u>	Besteding in €
A. Meer onderwijs om bij groepen leerlingen kennis en vaardigheden bij de spijkere	
B. Effectievere inzet van onderwijs om kennis en vaardigheden bij te spijkere	
C. Sociaal-emotionele en fysieke ontwikkeling van leerlingen	
D. Ontwikkeling van de executieve functies van leerlingen	
E. (Extra) inzet van personeel en ondersteuning	
F. Faciliteiten en randvoorwaarden: Activiteiten die randvoorwaardelijk/ ondersteunend zijn voor interventies (A-E), ouderbetrokkenheid en digitale technologie	
G. Overig: uitsluitend bedoeld voor dotaties aan voorzieningen voor transitievergoedingen, de voorziening verrekening uitkeringskosten en/of dotatie aan een bestemmingsreserve NPO	

BRIN-niveau

Op BRIN is de gegevensaanlevering als volgt:

- Heeft er een schoolscan plaatsgevonden? (JA/NEE)
- Is er in aanloop naar de besluitvorming over het schoolprogramma gesproken met ouders en leraren? (JA/NEE)
- Heeft de MR ingestemd met het voorstel voor de besteding? (JA/NEE)

- Welke middelen zijn op **schoolniveau** (BRIN) ingezet voor welke soort interventie? Daarbij zullen middelen moeten worden toegewezen aan de volgende categorieën , die je ook terugvindt op de menukaart

Interventies	Besteding in €
A. Meer onderwijs om bij groepen leerlingen kennis en vaardigheden bij de spijkere	
B. Effectievere inzet van onderwijs om kennis en vaardigheden bij te spijkere	
C. Sociaal-emotionele en fysieke ontwikkeling van leerlingen	
D. Ontwikkeling van de executieve functies van leerlingen	
E. (Extra) inzet van personeel en ondersteuning	
F. Faciliteiten en randvoorwaarden: Activiteiten die randvoorwaardelijk/ ondersteunend zijn voor interventies (A-E), ouderbetrokkenheid en digitale technologie	
G. Overig: uitsluitend bedoeld voor dotaties aan voorzieningen voor transitievergoedingen, de voorziening verrekening uitkeringskosten en/of dotatie aan een bestemmingsreserve NPO	

In een nadere [toelichting](#) op bovenstaande verantwoording, geeft OCW geeft het volgende aan:

- *Maak inzichtelijk in welke mate van welke categorie interventies gebruik is gemaakt. Het gaat hierbij om de globale verdeling. Dit hoeft niet tot op de komma nauwkeurig.*
- *Heeft een docent gewerkt aan meerdere categorieën interventies? Verdeel dan de kosten naar rato.*
- *Hebt u activiteiten verricht uit de categorie faciliteiten en randvoorwaarden, anders dan ouderbetrokkenheid en digitale technologie? Dan moet u de kosten daarvan verdelen over de categorieën A t/m E waarvoor u deze randvoorwaardelijke/ facilitaire activiteiten hebt ingezet.*
- *U kunt ook indirecte kosten toewijzen aan en verdelen over interventies. Denk hierbij aan afschrijvingskosten voor leermiddelen, ICT en dergelijke.*
- *Voor de hoogte van de afschrijving gelden binnen het NP Onderwijs vaste regels. De afschrijvingsduur kan langer zijn dan de looptijd van het programma, maar u kunt alleen de afschrijvingskosten voor de looptijd ten laste brengen van het programma en in XBRL verantwoorden.*

2. Bestemmingsreserve NPO

Doordat de middelen vanuit de Regeling NPO zijn aangemerkt als reguliere lumpsum (normatieve Rijksbijdrage), worden de baten verantwoord in het boekjaar waarop de toekenning betrekking heeft. De lasten van het NPO worden ook verantwoord in het verslagjaar waarop deze lasten betrekking hebben. Eventueel niet bestede NPO-middelen in het verslagjaar leiden tot een positiever exploitatieresultaat. Zijn NPO-uitgaven hoger dan de ontvangen middelen in het verslagjaar, dan leidt dat tot een negatiever exploitatieresultaat.

Zoals aangegeven is er geen sprake van een specifieke controle op de inzet van de NPO-middelen. Er is dus ook geen sprake van een verantwoording in model G1 of G2 en er wordt op balansdatum op basis van de regelgeving geen balanspost opgenomen voor te vorderen of terug te betalen NPO-middelen. Wel adviseert de PO-Raad scholen om voor de op balansdatum nog niet bestede NPO-middelen een bestemmingsreserve te vormen.

Dit om het gesprek over nog niet ingezette NPO-bekostiging binnen het schoolbestuur te kunnen voeren, maar ook om op sectoraal niveau een beeld te krijgen van de uitputting van de NPO-middelen, bijvoorbeeld om het effect van de NPO-bekostiging op de vermogenspositie van schoolbesturen goed te kunnen inschatten.

De PO-Raad adviseert schoolorganisaties om ook de mogelijk niet bestede NPO-middelen (zichtbaar in een bestemmingsreserve) in te zetten conform de doelstelling van het NPO, en eveneens na afstemming hierover met schoolteams en medezeggenschap.

3. Aandachtspunten voor de inrichting van de administratie rondom NPO

- Zowel voor de verantwoording via bestuursverslag en XBRL, als wanneer je ervoor kiest om een bestemmingsreserve NPO te vormen, is het van belang de administratie zo in te richten dat alle kosten in het kader van het NPO apart te volgen en identificeren zijn. OCW geeft dan aan dat de verantwoording van de inzet van NPO-middelen per interventie niet tot op de komma nauwkeurig hoeft, het is toch nodig om deze bestedingen in het kader van NPO te volgen. Dit kan op verschillende manieren via een projectadministratie NPO in de administratie. Bijvoorbeeld:
  - Door in de administratie alles met betrekking tot NPO te boeken op kostenplaatsen (per BRIN) en kostendragers die aansluiten op de zeven soorten interventies waarover gegevens moeten worden aangeleverd via XBRL
  - Door voor NPO één kostendrager te gebruiken en vervolgens per BRIN een enquête uit te zetten om zicht te krijgen aan welke interventies de NPO-middelen globaal zijn besteed en hoeveel van de NPO-middelen globaal zijn uitgegeven aan de inhuur van extern personeel.

Het is van belang de administratie hierop aan te passen per 1 augustus 2021 zodat bijvoorbeeld personeel aangenomen op de NPO-middelen gelijk op de juiste manier kan worden geregistreerd.

- Deze registratie van personeel aangesteld op de NPO-middelen is ook van belang voor het kunnen onderbouwen van een voorziening voor transitiekosten en een voorziening/bestemmingsreserve voor verrekening van uitkeringskosten die ten laste van de NPO-middelen kunnen worden gebracht¹. Bij aanname van tijdelijk personeel waarvan al zeker is dat zij na 1 augustus 2023 niet in dienst kunnen blijven op reguliere formatieruimte, is het van belang om al in de tijdelijke arbeidsovereenkomst de aanzegging van rechtswege op te nemen.
- In de verantwoording van NPO-middelen zal ook gevraagd worden naar de inzet van personeel niet in loondienst in het kader van NPO. Vooral nog zal slechts het percentage van de totale middelen NPO opgevraagd worden dat is ingezet voor personeel niet in loondienst (PNIL). OCW [vraagt nu](#), op nadrukkelijke wens van de Tweede Kamer, aan besturen om deze PNIL-gegevens aan te leveren. Dit blijkt in de praktijk een behoorlijk tijdrovende klus als het personeel niet in loondienst al niet op de juiste wijze is geregistreerd (met functie en aantal uren per week). De PO Raad adviseert dan ook om ook het PNIL bij aanvang van de NPO-periode goed te registeren. Dit kan in veel salarisverwerkingsprogramma's door een medewerker 'light' aan te maken. Van deze medewerker worden wel de benodigde gegevens voor de PNIL aanlevering vastgelegd, maar niet de gegevens voor de Belastingdienst en het pensioenfonds. Een andere manier van vastlegging kan zijn door bij het boeken van de inkoopfacturen betreffende PNIL in de boeking een aantal mee te geven van het aantal ingezette uren.

---

¹ In de werkgroep RJ 660 zal eind 2021 worden besproken hoe de uitkeringskosten a.g.v. NPO kunnen worden verwerkt in de jaarcijfers

- Doe je investeringen in het kader van NPO, dan geeft OCW aan dat in het kader van de verantwoording alleen de afschrijvingskosten in de NPO-periode ten laste van de NPO-middelen kunnen worden gebracht. Dit betekent, dat als per 1 augustus 2021 geïnvesteerd wordt in bijvoorbeeld Chromebooks, die normaal gesproken worden afgeschreven in 3 jaar, maar 2/3 van deze investering ten laste van de NPO-middelen gebracht kan worden (namelijk van augustus 2021 tot en met juli 2023).

Nogmaals: de toerekening van kosten aan de NPO-middelen is **géén** onderwerp van een specifieke (accountants)controle. De NPO-middelen worden immers toegekend als normatieve rijksbijdrage (lumpsum). Het is dus ook niet zo, dat niet bestede NPO-middelen worden teruggevorderd door OCW.

4. De verwerking in de jaarrekening

In de bekostigingsregeling NPO zijn de NPO-middelen toegekend voor het schooljaar 2021/2022 en is een betaalritme opgenomen waarbij maandelijks 1/12 ofwel 8,33% wordt uitbetaald. De middelen moeten volgens OCW in principe besteed worden in de periode 1 augustus 2021 tot en met 31 juli 2023.

Verwerking in de exploitatie

Op basis van de aard van de toekenning moet de normatieve rijksbijdrage in het verslagjaar 2021 5/12 van de beschikking 2021/2022 als baten worden verwerkt en in het verslagjaar 2022 7/12 van de beschikking voor 2021/2022. De baten worden gepresenteerd onder de rijksbijdragen in de staat van baten en lasten.

Voor de onderbouwing van de hoogte van de aan het verslagjaar toegerekende lasten en als er voor gekozen is om een bestemmingsreserve NPO in te richten, is het nodig om vanuit de administratie een onderbouwing te kunnen geven van de bestedingen in het verslagjaar.

Dit betekent dat alle personele mutaties die verband houden met de inzet van de NPO-middelen (extra benoeming van OP en/of OOP, tijdelijke uitbreidingen en/of extra uitbetaling van uren aan zittend personeel) apart geregistreerd moeten worden. Personeelsleden zullen een arbeidsovereenkomst of een aanhangsel op de arbeidsovereenkomst moeten ontvangen met een (tijdelijke) benoeming op de NPO-middelen. Dit is ook van belang voor het bepalen van de verwachte werkloosheidskosten na afloop van het NPO, als verwacht wordt dat ondanks het lerarentekort en strategisch HRM beleid, niet alle op de NPO-middelen ingezette personeelsleden na 1 augustus 2023 in dienst kunnen blijven. Deze werkloosheidskosten kunnen uit de NPO-middelen bekostigd worden door een dotatie aan een voorziening transitievergoeding tijdelijke contracten en een voorziening/bestemmingsreserve² verrekening uitkeringskosten. Voor de berekening hiervan heeft de PO Raad een [tool](#) ontwikkeld die je vindt op de website van de PO-Raad.

Verwerking op de balans

Omdat de middelen in het kader van NPO worden verstrekt als lumpsum en maandelijks 1/12 deel wordt uitbetaald, wordt op de balans geen schuld aan of een vordering op OCW gepresenteerd. 41,67% Van het budget 2021/2022 wordt dus uitgekeerd in 2021 en niet 34,55% zoals bij de reguliere personele bekostiging die een ander betaalritme heeft.

Wel kan het zo zijn dat de besteding van de middelen pas op een later tijdstip (2022 of 2023) plaatsvindt, bijvoorbeeld doordat per 1 augustus 2021 niet voldoende personeel kan worden gevonden. Dan kan het voorkomen dat een deel van de middelen in 2021 en/of 2022 onbesteed blijft. Zoals eerder aangegeven, adviseert de PO-Raad om voor

---

² Zie voetnoot 1

deze (nog) niet bestede middelen op balansdatum een bestemmingsreserve NPO op te nemen.

Daarnaast is het goed om op de balans een voorziening voor transitievergoedingen en een voorziening/bestemmingsreserve voor verrekening uitkeringskosten te presenteren, als naar verwachting na afloop van de NPO-periode niet al het personeel aangesteld op de NPO-middelen in dienst kan blijven. Voor deze kosten een voorziening/bestemmingsreserve [verrekening uitkeringskosten](#)³ gevormd worden c.q. gedoteerd worden aan de voorziening ten laste van de NPO-middelen.

---

³ Zie voetnoot 1